

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ครั้งนี้เพื่อศึกษาแบบแผนการตอบสนองต่อความเครียดของทารกเกิดก่อนกำหนดขณะได้รับการพยาบาลประจำวัน กลุ่มตัวอย่าง คือ ทารกเกิดก่อนกำหนดที่มีอายุหลังปฏิสนธิ 32-36 สัปดาห์ ทั้งเพศชาย และเพศหญิง จำนวน 36 ราย ที่เข้ารับการรักษาในหออภิบาลทารกแรกเกิดโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดเชียงใหม่ และได้รับการจัดการพยาบาลประจำวัน ประกอบด้วย การวัดอุณหภูมิกายทางรักแร้ การเช็ดตา การทำความสะอาดช่องปาก การเช็ดตัว การเช็ดสะดือ และการเปลี่ยนผ้าอ้อม โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แบบบันทึกการตอบสนองต่อความเครียดของทารกเกิดก่อนกำหนด ซึ่งผู้วิจัยปรับจากแบบสังเกตสื่อสัญญาณความเครียดของทารกเกิดก่อนกำหนดของทิพย์สุดา เสี่ยงพานิช (2550) ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 1 ความเชื่อมั่นในการประเมินการตอบสนองความเครียดของทารกเกิดก่อนกำหนดระหว่างผู้วิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 ความเชื่อมั่นของการสังเกตของผู้วิจัยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 1 และตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องพัลส์ออกซิมิเตอร์จากช่างอุปกรณ์ทางการแพทย์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การตอบสนองความเครียดระบบสรีรวิทยา ขณะทารกได้รับการพยาบาลประจำวันพบว่า ทารกเกิดก่อนกำหนดร้อยละ 63.88 และร้อยละ 50.00 มีอัตราการเต้นของหัวใจน้อยกว่า 120 ครั้งต่อนาที หรือมากกว่า 160 ครั้งต่อนาที ขณะได้รับการเช็ดตัว และการเปลี่ยนผ้าอ้อมตามลำดับ การเปลี่ยนแปลงของอัตราการเต้นของหัวใจจากค่าพื้นฐานมากที่สุดคือ การเช็ดตัว โดยอัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มขึ้นหรือลดลง 1-29 ครั้งต่อนาที และการเปลี่ยนผ้าอ้อม 1-28 ครั้งต่อนาที

ทารกเกิดก่อนกำหนด ร้อยละ 25.00 และร้อยละ 5.60 มีค่าความอึดตัวของออกซิเจนในเลือดต่ำกว่า 90 เปอร์เซ็นต์ ขณะได้รับการเช็ดตัว และการเปลี่ยนผ้าอ้อม ตามลำดับ ทารกเกิดก่อนกำหนดมีค่าความอึดตัวของออกซิเจนในเลือดลดลงจากค่าพื้นฐาน มากที่สุดคือ การเช็ดตัว โดยมีค่าความอึดตัวของออกซิเจนในเลือดลดลง 1-10 เปอร์เซ็นต์ และการเปลี่ยนผ้าอ้อม 1-9 เปอร์เซ็นต์

2. การตอบสนองต่อความเครียดของทารกเกิดก่อนกำหนดจำแนกตามลักษณะการเปลี่ยนแปลงระบบการทำงานของกล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหว และชนิดของกิจกรรมการพยาบาล พบว่า ทารกเกิดก่อนกำหนดร้อยละ 100 มีสายศิรษะหรือขยับลำตัวในทุกกิจกรรมการพยาบาล ร้อยละ 95.83 กางนิ้วมือ พบมากที่สุดในกิจกรรมการทำความสะอาดช่องปาก และการเช็ดตัว ร้อยละ 94.44 แขนหรือขาอยู่ในท่าเหยียดหรือเหยียดกาง พบมากที่สุดในกิจกรรมการเช็ดตัว ร้อยละ 80.09 งอแขนขาและลำตัวมากกว่าปกติ พบมากที่สุดในกิจกรรมการเปลี่ยนผ้าอ้อม ร้อยละ 52.77 ไบหน้าเหยเก พบมากที่สุดในกิจกรรมการเช็ดตัว ร้อยละ 33.33 กำหมัด พบมากที่สุดในกิจกรรมการเช็ดตัว ร้อยละ 10.18 แลบลิ้น พบมากที่สุดในกิจกรรมการเช็ดตัว ร้อยละ 9.25 แขนเหมือนอยู่ในท่าป้องกันตัวหรือวางมือปิดหน้า พบมากที่สุดในกิจกรรมการเช็ดตา และการเช็ดตัว ร้อยละ 7.87 แอ่นหลัง พบมากที่สุดในกิจกรรมการเช็ดตัว ร้อยละ 5.09 แขนขา และลำตัวเคลื่อนไหวแบบกระตุก พบมากที่สุดในกิจกรรมการเช็ดตัว สำหรับการเปลี่ยนแปลงระบบการทำงานของกล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหวที่ไม่พบ ในกิจกรรมใดๆ คือ โกงลำตัวขึ้น และแขนขาอ่อนปวกเปียก

3. การกลับสู่ภาวะสมดุล ภายหลังทารกเกิดก่อนกำหนดได้รับกิจกรรมการพยาบาลประจำวันอย่างต่อเนื่องทั้ง 6 กิจกรรม พบว่า ทารกใช้เวลาในการปรับค่าอัตราการเต้นของหัวใจ และค่าความอึดตัวของออกซิเจนในเลือดสู่ภาวะสมดุล โดย ทารกส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.66 ใช้เวลา 3.00-4.59 นาที ในการปรับค่าอัตราการเต้นของหัวใจสู่ภาวะสมดุล และทารก ร้อยละ 69.43 ใช้เวลา 3.00-4.59 นาที ในการปรับค่าความอึดตัวของออกซิเจนในเลือดสู่ภาวะสมดุล สำหรับพฤติกรรมของทารกเกิดก่อนกำหนดเพื่อบ่งบอกถึงทารกปรับตนเองสู่ภาวะสมดุล พบว่า ทารกเกิดก่อนกำหนดร้อยละ 100 กางนิ้วมือ ร้อยละ 88.88 วางมือใกล้ปากหรือเอานิ้วมือใกล้ปาก ร้อยละ 80.55 เท้าก่ายกัน ร้อยละ 47.22 คูดนิ้วมือ ร้อยละ 30.55 วางเท้าฟิงขอบผ้า และพบน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 13.80 เอามือวางทับกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการปฏิบัติกรพยาบาล พยาบาลที่ปฏิบัติงานในหออภิบาลทารกแรกเกิดสามารถนำข้อมูลพื้นฐานจากการวิจัยเกี่ยวกับ แบบแผนการตอบสนองต่อความเครียดของทารกเกิดก่อนกำหนดขณะได้รับการพยาบาลประจำวันไปใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมพยาบาล โดยจัดกลุ่มกิจกรรมการพยาบาล เริ่มจากกิจกรรมพยาบาลที่ส่งผลต่อการตอบสนองต่อความเครียดน้อยที่สุดก่อน คือ การวัดอุณหภูมิกายทางรักแร้ การเช็ดสะดือ การทำความสะอาดช่องปาก การเช็ดตา การเปลี่ยนผ้าอ้อม และการเช็ดตัว เป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้ควรพิจารณาถึงการป้องกันการติดเชื้อในทารกเกิดก่อนกำหนดด้วย และการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลแก่ทารกควรให้ทารกมีระยะพักเป็นเวลา 3-5 นาที ก่อนให้การพยาบาลชนิดอื่นต่อไป พร้อมทั้งพยาบาลควรส่งเสริมให้ทารกกลับสู่ภาวะสมดุลภายหลังได้รับการพยาบาล

2. ด้านการวิจัย ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับงานวิจัย โดยนำผลการวิจัยไปจัดกลุ่มกิจกรรมการพยาบาลต่อไป

3. ด้านการศึกษาการพยาบาล จัดกิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักศึกษาเกี่ยวกับตอบสนองต่อความเครียดของทารกเกิดก่อนกำหนด รวมถึงผลกระทบเมื่อทารกเกิดก่อนกำหนดเกิดความเครียด เพื่อเพิ่มความตระหนักเห็นความสำคัญและป้องกันการเกิดความเครียดในทารกเกิดก่อนกำหนด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาที่เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้เห็นการตอบสนองต่อความเครียดขณะได้รับการพยาบาลประจำวัน ได้ชัดเจนและครอบคลุมมากขึ้น

2. ควรทำการศึกษาในทารกอายุหลังปฏิสนธิ น้อยกว่า 32 สัปดาห์ ซึ่งทำให้เห็นถึงแบบแผนการตอบสนองต่อความเครียดของทารกกลุ่มนี้